

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет аграрної економіки і менеджменту**

*Кафедра обліку та
економіко-правового
забезпечення АПБ*

КУРСОВА РОБОТА

з фінансового та управлінського обліку

на тему:

**«ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ ЯК ІНФОРМАЦІЙНА БАЗА
ДЛЯ ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ»**

Студентки 4 курсу ОПЗр-43
Напряму підготовки – облік і аудит
Спеціальності 6.03050901- облік і аудит в АПБ
Яворська Юлія Миколаївна
Національна шкала _____
Кількість балів: ____ Оцінка ECTS ____

Члени комісії _____
(підпис) (прізвище та ініціали)
_____
(підпис) (прізвище та ініціали)
_____
(підпис) (прізвище та ініціали)

Тернопіль 2017

ЗМІСТ

Вступ.....	3
Розділ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ЯК ІНФОРМАЦІЙНОЇ БАЗИ ДЛЯ ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ.....	5
1.1. Поняття та призначення фінансової звітності підприємства.....	5
1.2. Класифікація звітності підприємств.....	10
1.3. Принципи формування фінансової звітності.....	14
Розділ 2. ОРГАНІЗАЦІЯ СКЛАДАННЯ ТА ПОДАННЯ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ В УКРАЇНІ	16
2.1. Законодавче і нормативно-правове забезпечення фінансової звітності в Україні.....	16
2.2. Форми фінансової звітності, особливості їх складання і подання.....	20
Розділ 3. ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ В СУЧАСНИХ УМОВАХ ГОСПОДАРЮВАННЯ.....	31
3.1. Необхідність і особливості переходу на Міжнародні стандарти фінансової звітності.....	31
3.2. Шляхи вирішення проблем трансформації фінансової звітності на сучасному етапі.....	35
Висновки.....	42
Список використаних джерел	44

Вступ

Актуальність теми. Успішне функціонування підприємства завжди залежатиме від якості, достовірності, повноти й неупередженості отримуваної

інформації про зовнішні зміни умов діяльності, а також про внутрішній стан підприємства. Внутрішня інформаційна система повинна задовольняти всіх зацікавлених користувачів щодо обґрунтування і прийняття необхідних управлінських рішень.

Головним джерелом інформування як зовнішніх, так і внутрішніх користувачів виступає фінансова звітність. Неточність у фінансовій звітності призводить до помилок у прийнятті управлінських рішень користувачами інформації, в управлінській звітності – до неправильних дій менеджерів і керівників різних рівнів всередині підприємства тощо. Загалом, це все призводитиме до зниження ефективності діяльності підприємств і, відповідно, рівня їх прибутковості.

Інформація, яка викладена в фінансовій звітності підприємства, дозволяє виробити необхідні заходи і процедури, спрямовані на виживання підприємства в умовах конкурентної боротьби, запобігання банкрутства і фінансових невдач, лідерство в боротьбі з конкурентами, ріст економічного потенціалу підприємства, максимізацію прибутку і мінімізацію витрат, забезпечення рентабельної роботи підприємства.

Дослідження проблеми ведення обліку та складання фінансової звітності актуальне й важливе в сучасних умовах господарювання, оскільки належне ведення обліку та єдиний порядок підготовки та подання фінансової звітності сприятимуть уніфікації вихідної інформації, єдиному розумінню звітних показників зовнішніми, в тому числі зарубіжними, користувачами.

Особливості відображення даних бухгалтерського обліку у фінансовій звітності, дослідження вимог, що пред'являються до її показників, є предметом дослідження таких відомих вітчизняних науковців, як Ф. Ф. Бутинець, М. І. Бондар, Ю. А. Верига, М. М. Орищенко, М. В. Корягін, П. О. Куцик, В. В. Резникова, І. В. Садовська та інших.

Мета курсової роботи – дослідження фінансової звітності як інформаційної бази для прийняття управлінських рішень.

Завдання курсової роботи:

- з'ясувати суть та призначення фінансової звітності підприємства;
- охарактеризувати класифікацію звітності підприємств за різними ознаками;
- виявити принципи формування фінансової звітності;
- дослідити законодавче і нормативно-правове забезпечення фінансової звітності в Україні;
- виявити особливості складання і подання різних форм фінансової звітності;
- розкрити необхідність і особливості переходу вітчизняних підприємств на Міжнародні стандарти фінансової звітності;
- обґрунтувати шляхи вирішення проблем трансформації фінансової звітності на сучасному етапі.

Предмет дослідження – фінансова звітність як інформаційна база для прийняття управлінських рішень.

Об'єкт дослідження – особливості складання та подання фінансової звітності в Україні.

Методи дослідження. Теоретичною та методологічною основою дослідження є діалектичний метод узагальнення зарубіжного і вітчизняного досвіду складання та подання фінансової звітності, дослідження вчених у цій сфері знань. В процесі дослідження використовувалися такі загальнонаукові методи як порівняння, аналіз, синтез, дедукція, індукція, абстрагування, системний аналіз, прогнозування та ін.

Інформаційну базу дослідження складають законодавчо-нормативні акти з питань фінансової звітності, монографічні дослідження і наукові статті вітчизняних і зарубіжних авторів, навчальні посібники, Internet-ресурси та інші наукові джерела.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ЯК ІНФОРМАЦІЙНОЇ БАЗИ ДЛЯ ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ

1.1. Поняття та призначення фінансової звітності підприємства

Ефективне управління підприємством значною мірою залежить від достовірності, повноти, доречності та своєчасності інформації щодо характеру та обсягу здійснюваних господарських процесів, наявності та використання матеріальних, трудових і фінансових ресурсів, джерел отримання фінансових результатів діяльності та напрямів використання прибутку. Одним з основних джерел такого інформаційного забезпечення є звітність, яка складається шляхом виконання спеціальних процедур обробки, групування і підрахунку даних і формується на завершальній стадії облікового процесу.

За НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» (п. 3) визначено такі види звітності [13]:

Бухгалтерська звітність - це звітність, що складається на підставі даних бухгалтерського обліку для задоволення потреб певних користувачів.

Фінансова звітність - це бухгалтерська звітність, що містить інформацію про фінансовий стан, результати діяльності та рух грошових коштів підприємства за звітний період.

Фінансова звітність підприємств являє собою систему узагальнених показників, які характеризують підсумки фінансово-господарської діяльності підприємства за минулий період (місяць, квартал, рік). Вона складається шляхом підрахунку, групування і спеціальної обробки даних поточного бухгалтерського обліку і є завершальною його стадією.

У звітності необхідно дотримуватися органічної єдності показників, які в ній відображені.

Мета бухгалтерського обліку та фінансової звітності в Україні визначена ст.3 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [1] та п. 4 НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [13].

Метою складання фінансової звітності є надання користувачам для прийняття рішень повної, правдивої та неупередженої інформації про фінансовий стан, результати діяльності та рух грошових коштів підприємства.

Повнота інформації фінансової звітності забезпечується відображенням усіх господарських операцій в системі бухгалтерського обліку.

Правдивість інформації фінансової звітності забезпечується відображенням господарських операцій за їх сутністю, а не тільки за юридичною формою.

Неупередженість інформації фінансової звітності забезпечується тим, що не допускається перекручень показників.

Інформація, відображена у звітності, повинна бути зрозумілою та мати однозначне тлумачення для її користувачів за умови, що вони мають достатні знання та зацікавлені у сприйнятті такої інформації. Звітність підприємства використовується для проведення аналізу та на його основі прийняття управлінських рішень [10, с.45].

Отже, фінансова звітність призначена для забезпечення загальних інформаційних потреб широкого кола користувачів, які покладаються на неї як на основне джерело фінансової інформації під час прийняття економічних рішень (табл.1.1.).

Сторони, зацікавлені в інформації про діяльність підприємства, в ринкових умовах поділяють на дві основні категорії: внутрішні та зовнішні користувачі.

До внутрішніх користувачів відноситься управлінський персонал підприємства, який приймає різні рішення виробничого і фінансового характеру. Наприклад, на базі звітності складається фінансовий план підприємства на наступний рік, приймаються рішення про ціноутворення тощо.

Крім того, фінансова звітність є ланкою між підприємством і зовнішнім середовищем. Метою надання підприємством звітності зовнішнім користувачам в умовах ринку є одержання додаткових фінансових ресурсів на фінансових ринках. Відповідальність за забезпечення ефективного зв'язку між підприємством і фінансовими ринками несуть фінансові менеджери вищої управлінської ланки підприємства. Так як рішення зовнішніх користувачів за інших рівних умов приймаються на основі обмеженого кола показників

фінансової звітності, саме ці показники знаходяться в центрі уваги фінансового менеджера і є кінцевим етапом в ході оцінки впливу прийнятих управлінських рішень на фінансовий стан підприємства [5].

Таблиця 1.1

Інформаційні потреби користувачів фінансової звітності

Користувачі звітності	Інформаційні потреби
Інвестори, власники	Придбання, продаж та володіння цінними паперами. Участь у капіталі підприємства. Оцінка якості управління
Керівництво підприємством	Регулювання діяльності підприємством
Банки, постачальники та інші кредитори	Забезпечення зобов'язаного підприємства. Оцінка здатності підприємства своєчасно виконувати свої зобов'язання.
Замовники	Оцінка здатності підприємства своєчасно виконувати свої зобов'язання.
Працівники підприємства	Оцінка здатності підприємства своєчасно виконувати свої зобов'язання.

Серед зовнішніх користувачів фінансової звітності виділяють дві групи: користувачі, безпосередньо зацікавлені в діяльності підприємства; користувачі, опосередковано зацікавлені в ній [5].

До першої групи відносяться:

- теперішні та потенційні власники підприємства, яким необхідно визначити збільшення або зменшення частки власних засобів підприємства та оцінити ефективність використання ресурсів керівництвом підприємства;

- теперішні та потенційні кредитори, які використовують звітність для оцінки доцільності надання або продовження кредиту, визначення умов кредитування, гарантій повернення умов кредитів, оцінки довіри до підприємства, як до клієнта;

- постачальники та покупці, які визначають надійність ділових зв'язків з клієнтом;

- держава в особі податкових органів, які перевіряють правильність оформлення звітних документів, розрахунків податків, визначають податкову політику;

- службовці підприємства, які цікавляться даними звітності з точки зору рівня їх заробітної плати та перспектив роботи на даному підприємстві.

До другої групи користувачів належать юридичні та фізичні особи, яким вивчення звітності необхідно для захисту інтересів першої групи користувачів, а саме:

- аудиторські служби, які перевіряють дані звітності на відповідність законодавству та загальноприйнятим правилам обліку та звітності з метою захисту інтересів інвесторів;

- консультанти по фінансових питаннях, які використовують звітність з метою розробки рекомендацій своїм клієнтам щодо розміщення капіталу в те чи інше підприємство;

- біржі цінних паперів;

- державні органи, які приймають рішення про реєстрацію підприємств, призупинення діяльності підприємств та оцінюють необхідність зміни методів обліку та складання звітності;

- законодавчі органи;

- юристи, яким необхідна звітність для оцінки виконання умов договорів, дотримання законодавчих норм при розподілі прибутку, а також для визначення умов пенсійного забезпечення;

- преса та інформаційні агенства, які використовують звітність для підготовки оглядів, оцінки тенденцій розвитку і аналізу діяльності окремих підприємств та галузей, розрахунку узагальнених показників фінансової діяльності;

- статистичні органи, які використовують звітність для статистичних узагальнень по галузях та для порівняльного аналізу і оцінки результатів діяльності на галузевому рівні;

- профспілки, зацікавлені у фінансовій інформації для визначення власних вимог у відношенні до заробітної плати та умов трудових угод [5].

Який інтерес у найбільш важливих груп користувачів викликає те чи інше джерело інформації показано в таблиці 1.2.

Таблиця 1.2

Інтереси користувачів фінансової звітності

Користувачі	Інтереси	Джерела інформації
1. Менеджери підприємства	Оцінка ефективності виробничої і фінансової діяльності; прийняття управлінських і фінансових рішень	Внутрішні звіти; фінансова звітність підприємства
2. Органи оподаткування	Оподаткування	Фінансова звітність, податкова звітність, дані внутрішніх перевірок
3. Акціонери	Оцінка адекватності доходу ступеню ризику зроблених інвестицій; оцінка перспектив виплати дивідендів	Фінансова звітність
4. Кредитори	Визначення ступеня наявності ресурсів для погашення кредитів і сплати відсотків	Фінансова звітність, спеціальні довідки
5. Постачальники	Визначення наявності ресурсів для оплати поставок	Фінансова звітність
6. Покупці	Оцінка тривалості функціонування підприємства	Фінансова звітність
7. Службовці	Оцінка стабільності і рентабельності діяльності підприємства з метою визначення перспективи своєї зайнятості, отримання фінансових та інших пільг і виплат від підприємства	Фінансова звітність
8. Статистичні органи	Статистичні повідомлення	Фінансова звітність, статистична звітність

Таким чином, фінансова звітність підприємств узагальнює і систематизує інформацію про діяльність підприємства, яка необхідна усім зацікавленим особам для прийняття ефективних економічних рішень. Власники і засновники підприємств хочуть бути впевнені в достовірності звітності. Добре налагоджена

звітність підприємств є, безсумнівно, умовою правильно організованого бізнесу.

Звітність може стати ефективним засобом в управлінні та визначенні перспектив розвитку підприємства, якщо вона формується на підставі загальноприйнятих правил та відповідає нормативно встановленим вимогам.

Таким чином, фінансова звітність підприємства повинна задовольняти інформаційні потреби користувачів, які не можуть вимагати звітів, складених з урахуванням їх конкретних інформаційних потреб.

1.2. Класифікація звітності підприємств

Звітність підприємств можна класифікувати за різними ознаками (рис. 1.1).

За порядком регулювання та роллю в управлінні звітність поділяється на державну і внутрішньогосподарську.

Державна звітність встановлюється органами державного управління України, Міністерством фінансів, Держкомстатом, Державною податковою адміністрацією. Вона включає в себе фінансову, податкову і статистичну звітність. Ця звітність містить показники економічного і соціального розвитку підприємств, регіонів, галузей, країни тощо [24, с.398].

Внутрішньогосподарська (управлінська) звітність - це звітність окремих внутрішньогосподарських підрозділів підприємств містить окремі відомості про діяльність підрозділів підприємства за встановленими для них показниками на підставі яких приймаються управлінські рішення

За місцем використання розрізняють звітність зовнішню і внутрішню. Зовнішня фінансова звітність – це, в основному, бухгалтерська, податкова, статистична і спеціальна, що використовується як за межами підприємства, так і на підприємстві й обов'язково підписується керівником і головним бухгалтером. Внутрішня (управлінська) звітність використовується на підприємстві менеджерами різних рівнів.

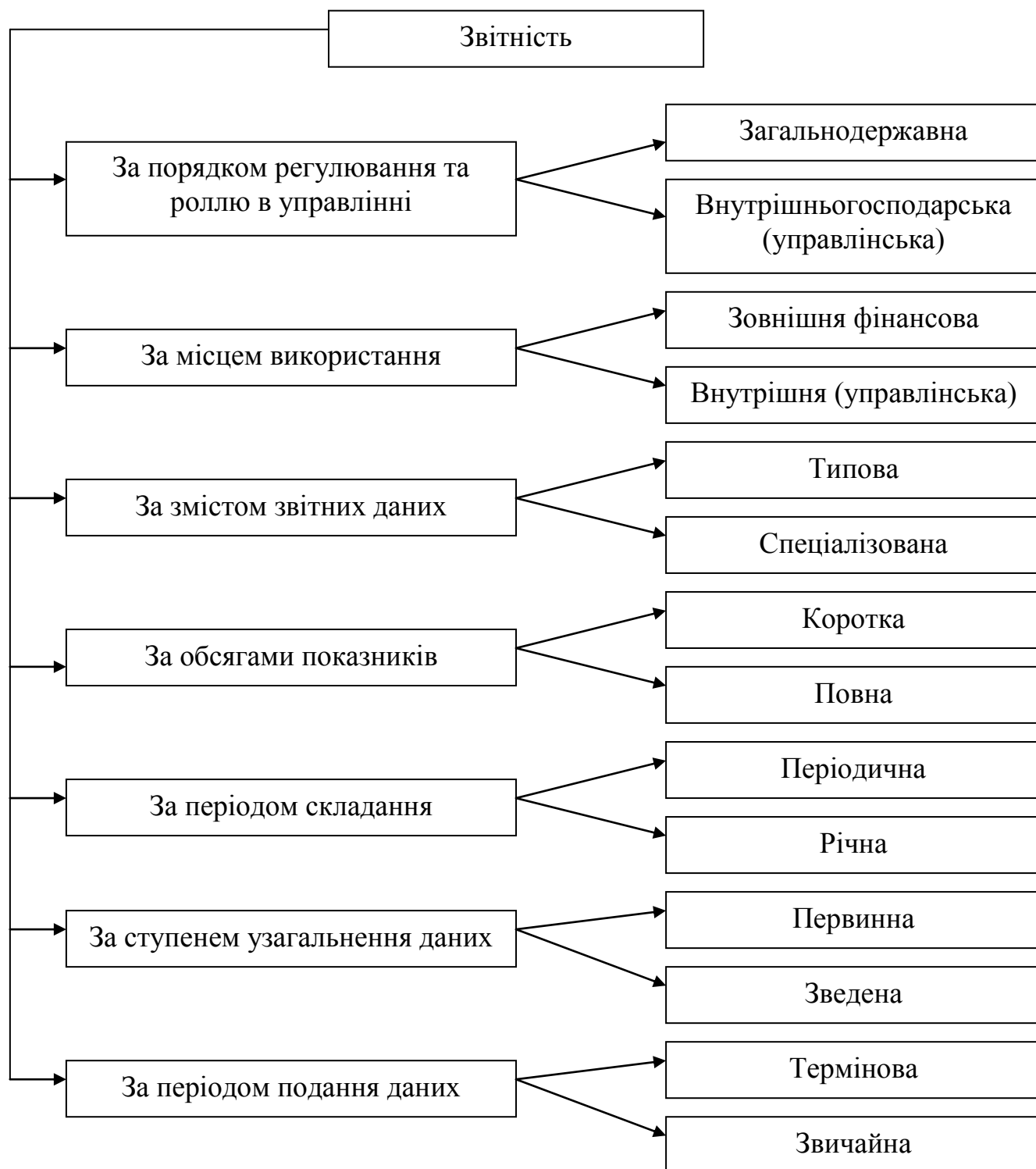

Рис. 1.1. Загальна схема класифікації звітності

За змістом звітних даних виділяють типову і спеціалізовану звітність. У типовій звітності відображаються однакового змісту показники, що характерні для усіх підприємств незалежно від виду діяльності та форми власності. До

спеціалізованої звітності відносять звітність, що характеризує діяльність підприємств і організацій окремої галузі економіки або її підгалузей.

За обсягом показників звітність поділяється на коротку і повну. Коротка звітність подається із скороченим числом показників за звітний місяць або квартал. Повна звітність подається за всіма показниками, затвердженими в установленому порядку, включаючи й ті, за якими спочатку були відправлені короткі звіти.

За періодом складання звітність поділяється на періодичну і річну. Періодична звітність - це місячна і квартальна звітність. Вона відображає фінансовий стан і результати діяльності підприємства наростаючим підсумком з початку року за відповідний місяць, квартал. Річна звітність містить показники діяльності підприємств за звітний (календарний) рік [24, с.399].

За ступенем узагальнення даних звітність поділяється на первинну і зведену. Первинна звітність – це звітність окремих підприємств. Зведену звітність одержують шляхом зведення первинної звітності. За відомчою приналежністю така звітність складається всіма міністерствами, відомствами, у вищих органах управління, а за територіальним принципом і галузями економіки – органами статистики.

За терміном подання є звітність термінова і звичайна. Термінова звітність подається протягом чотирьох днів після закінчення звітного періоду. Звичайна звітність подається в термін встановлений органом управління, до сфери управління, якого належить підприємство.

Існує три види господарського обліку – бухгалтерський, статистичний і внутрішньогосподарський (управлінський), які один одного доповнюють, і відповідно три види звітності.

Відповідно до п. 3 П(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» бухгалтерська звітність – це звітність, що складається на підставі даних бухгалтерського обліку для задоволення потреб в інформації різних користувачів [13]. За своїм обсягом ця звітність включає фінансову звітність та

внутрішньосистемну (спеціальну), яка задовольняє в інформації органи управління.

Фінансова звітність – це бухгалтерська звітність, що містить інформацію про фінансовий стан, результати діяльності, рух грошових коштів підприємства за звітний період. До фінансової звітності входять і Примітки, тобто сукупність показників і пояснень, які забезпечують деталізацію і обґрунтованість статей фінансових звітів, а також інша інформація, розкриття якої передбачено П(С)БО. Вимоги щодо складу фінансової звітності викладено в П(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [13].

Консолідована фінансова звітність – це звітність, яка відображає фінансовий стан, результати діяльності та рух грошових коштів підприємства та його дочірніх підприємств як єдиної економічної одиниці. Цю звітність складає і подає материнське підприємство.

Вимоги щодо складу консолідованої фінансової звітності викладено в П(С)БО 2 «Консолідована фінансова звітність» [14].

У теперішній час активізувалися процеси злиття компаній, створення дочірніх фірм, які в багатьох випадках мають статус юридичних осіб, але економічно залежать від материнської компанії. Складання консолідованої звітності забезпечує потреби материнської компанії в інформації про фінансовий стан, результати діяльності та зміни у фінансовому стані групи підприємств в цілому. Раніше така звітність була відсутня тому, що материнські та дочірні компанії, як правило, складали відокремлену фінансову звітність. Це ускладнювало аналіз реального фінансового стану групи підприємств в цілому.

Зведена фінансова звітність - це звітність, яку складають міністерства, інші центральні органи виконавчої влади, до сфери яких належать підприємства, засновані на державній власності, та органи, які здійснюють управління майном підприємств, заснованих на комунальній власності щодо всіх підприємств, що належать до сфери їх управління. Зазначені органи також окремо складають зведену фінансову звітність щодо господарських товариств,

акції (частки, паї), яких перебувають відповідно у державній та комунальній власності.

Підприємства в Україні складають і інші види звітності. Так, згідно ст.3 пункту 2 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» підприємства складають крім фінансової, податкову, статистичну та інші види звітності [1].

Статистична звітність - це звітність, яка складається на підставі даних бухгалтерського обліку для розрахунку статистичних показників щодо економічних, соціальних, демографічних, екологічних явищ та процесів, які відбуваються в країні, її регіонах та галузях економіки для забезпечення цією інформацією держави та суспільства.

Податкова звітність містить інформацію про валові доходи та валові витрати, фінансові результати та розрахунок сум податків, що підлягають сплаті до бюджету, а також надмірно сплачених сум, що підлягають відшкодуванню. [24, с.399]

Для складання усіх видів звітності, при умові, що вони використовують грошовий вимірник є дані бухгалтерського обліку. Адже за допомогою бухгалтерського обліку можна уніфікувати всі дані про господарську діяльність підприємства та забезпечити отримання повної, правдивої та неупередженої інформації.

1.3. Принципи формування фінансової звітності

Відповідно до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» (ст.4) фінансова звітність повинна містити лише доречну, достовірну та порівнювану інформацію, і готуватись з дотриманням певних принципів [1]. В П(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» визначено, що фінансова звітність підприємства формується з дотриманням таких принципів[13]:

- автономності підприємства, за яким кожне підприємство розглядається як юридична особа, що відокремлена від власників; тому особисте майно і зобов'язання власників не повинні відобразитись у фінансовій звітності підприємства;

- безперервності діяльності, що передбачає оцінку активів і зобов'язань підприємства, виходячи з припущення, що його діяльність триватиме далі;

- періодичності, що припускає розподіл діяльності підприємства на певні періоди з метою складання фінансової звітності;

- історичної (фактичної) собівартості, що визначає пріоритет оцінки активів, виходячи з витрат на їх виробництво та придбання;

- нарахування та відповідності доходів і витрат, за яким для визначення фінансового результату звітного періоду слід порівняти доходи звітного періоду з витратами, які були здійснені для отримання цих доходів. При цьому доходи і витрати відображаються в обліку і звітності у момент їх виникнення, незалежно від часу надходження і сплати грошей;

- повного висвітлення, згідно з яким фінансова звітність повинна містити всю інформацію про фактичні та потенційні наслідки операцій та подій, яка може вплинути на рішення, що приймаються на її основі;

- послідовності, який передбачає постійне (із року в рік) застосування підприємством обраної облікової політики. Зміна облікової політики повинна бути обґрунтована і розкрита у фінансовій звітності;

- обачності, згідно з яким методи оцінки, що застосовуються в бухгалтерському обліку, повинні запобігати заниженню оцінки зобов'язань та витрат і завищенню оцінки активів і доходів підприємства;

- превалювання сутності над формою, за яким операції повинні обліковуватись відповідно до їх сутності, а не лише виходячи з юридичної форми;

- єдиного грошового вимірника, який передбачає вимірювання та узагальнення всіх операцій підприємства у його фінансовій звітності в єдиній грошовій одиниці.

РОЗДІЛ 2. ОРГАНІЗАЦІЯ СКЛАДАННЯ ТА ПОДАННЯ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ В УКРАЇНІ

2.1. Законодавче і нормативно-правове забезпечення фінансової звітності в Україні

Нормативно-правове регулювання фінансової звітності підприємств в Україні здійснюється Законами України, Указами Президента, постановами Кабінету Міністрів України, наказами Міністерства фінансів України та іншими нормативно-правовими актами.

Правові основи з питань складання фінансової звітності регламентуються Законом України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні». В ст.6 Закону визначено, що державне регулювання бухгалтерського обліку та фінансової звітності здійснюється з метою:

- створення єдиних правил ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності, які є обов'язковими для всіх підприємств та гарантують і захищають інтереси користувачів;
- удосконалення бухгалтерського обліку і фінансової звітності [1].

Регулювання питань методології бухгалтерського обліку і фінансової звітності здійснюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної фінансової політики, який затверджує національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку, інші нормативно-правові акти щодо ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності. Порядок ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності в банках встановлюється Національним банком України відповідно до цього Закону та міжнародних стандартів фінансової звітності [1].

Міністерства, інші центральні органи виконавчої влади у межах своєї компетенції, відповідно до галузевих особливостей розробляють на базі національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку методичні рекомендації щодо їх застосування.

В ст. 71 Господарського кодексу України передбачено, що облік і звітність підприємства здійснюється відповідно до вимог ст. 19 Кодексу та інших нормативно-правових актів. Відомості, не передбачені законом, підприємство надає органам державної влади, органам місцевого самоврядування, іншим підприємствам, організаціям на договірній основі або в порядку, передбаченому установчими документами підприємства. Статтею 19 Господарського кодексу України передбачено, що усі суб'єкти господарювання, відокремлені підрозділи юридичних осіб, виділені на окремий баланс, зобов'язані вести первинний (оперативний) облік результатів своєї роботи, складати та подавати відповідно до вимог закону статистичну інформацію та інші дані, а також вести бухгалтерський облік та подавати фінансову звітність згідно із законодавством [3]. Забороняється вимагати від суб'єктів господарювання, відокремлених підрозділів юридичних осіб, виділених на окремий баланс, подання статистичної інформації та інших даних, не передбачених законом або з порушенням порядку, встановленого законом. Також цією статтею передбачено, що держава здійснює контроль і нагляд за господарською діяльністю суб'єктів господарювання у сфері збереження та витрачання коштів і матеріальних цінностей суб'єктами господарських відносин – за станом і достовірністю бухгалтерського обліку та звітності.

Податковим кодексом України визначено, що платники податків зобов'язані в установленому порядку вести облік доходів і витрат, складати звітність, що стосується обчислення податків і зборів (ст.16 ПКУ) [4].

Таким чином, Законами України передбачено, що усі суб'єкти господарювання зобов'язані вести бухгалтерський облік і складати та подавати встановлені форми звітності. Звітність дозволяє визначати становище підприємства серед аналогічних підприємств на ринку товарів, робіт, послуг.

При Міністерстві фінансів України створено Методологічну раду з бухгалтерського обліку як дорадчий орган, який здійснює організацію та розробку проектів національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку, інших нормативно-правових актів щодо ведення бухгалтерського обліку та

складання фінансової звітності тощо. Саме Методологічною радою з бухгалтерського обліку розроблено Положення (стандарти) бухгалтерського обліку, які затверджені наказами Міністерства фінансів України.

Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» визначає національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку (П(С)БО) як нормативно-правовий акт, затверджений центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної фінансової політики, що визначає принципи та методи ведення бухгалтерського обліку і складання фінансової звітності, що не суперечать міжнародним стандартам [1].

В Україні введено в дію два національних П(С)БО, тридцять два П(С)БО, ПБО «Податкові різниці» та наказ Міністерства фінансів України «Про Примітки до річної фінансової звітності» № 302 від 29.11.2000 р., який прирівнюється до положень. Усі накази Міністерства фінансів щодо бухгалтерського обліку та складання звітності підлягають реєстрації у Міністерстві Юстиції України, після чого вони вводяться в дію.

Перелік основних нормативно-правових актів, що регулюють складання і подання фінансової звітності, наведено в табл. 2.1.

Таблиця 2.1

Перелік нормативно-правового забезпечення, яке регулює складання і подання фінансової звітності

№ п/п	Назва документу	Затверджено	Призначення
1.	Перелік видів діяльності, щодо яких складається зведена фінансова звітність [16]	Наказ Мінфіну України від 24.02.2000 р. № 37	Встановлює перелік видів діяльності щодо яких складається зведена фінансова звітність
2.	Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку[19]	Наказ Мінфіну України від 24.05.1995 р. № 88	Встановлює порядок створення, прийняття і відображення у бухгалтерському обліку, а також зберігання первинних документів, облікових реєстрів, бухгалтерської звітності
3.	План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій [17]	Наказ Мінфіну України від 30.11.1999 р. № 291 із змінами і доповненнями	Є переліком рахунків і схем реєстрації та групування на них фактів фінансово-господарської діяльності (кореспонденція рахунків) у бухгалтерському обліку

4.	Інструкція про застосування плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій [7]	Наказ Міністерства фінансів України від 30.11.1999 р. № 291 із змінами і доповненнями	Встановлює призначення і порядок ведення рахунків бухгалтерського обліку для узагальнення методом подвійного запису інформації
5.	План рахунків бухгалтерського обліку активів, зобов'язань і господарських операцій суб'єктів малого підприємництва [18]	Наказ Міністерства фінансів України від 19.04.2001. № 186 із змінами і доповненнями	Є переліком рахунків і схем реєстрації та групування на них фактів фінансово-господарської діяльності (кореспонденція рахунків) СМП у бухгалтерському обліку
6.	Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [13]	Наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013р. № 73 із змінами і доповненнями	Визначаються мета, склад і принципи підготовки фінансової звітності та вимоги до визнання і розкриття її елементів
7.	Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 2 «Консолідована фінансова звітність» [14]	Наказ Міністерства фінансів України від 27.06.2013р. № 628 із змінами і доповненнями	Визначається порядок складання консолідованої фінансової звітності та загальні вимоги до розкриття інформації щодо складання консолідованої фінансової звітності

Форми фінансової звітності та порядок їх заповнення для різних суб'єктів господарювання встановлюються такими державними органами:

для підприємств (крім банків) - центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної фінансової політики, за погодженням з центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері статистики;

для банків - Національним банком України;

для бюджетних установ - центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної фінансової політики.

Внутрішнім документом на підприємстві щодо ведення обліку і складання звітності є наказ про облікову політику [5].

Таким чином, незалежно від організаційно-правової форми господарювання, форми власності, виду економічної діяльності суб'єкти господарювання зобов'язані складати звітність, оскільки вона виступає заключним етапом облікового циклу. Нормативно-правове регулювання звітності підприємств в Україні здійснюється указами Президента, Законами

України, постановами Кабінету Міністрів України, наказами Міністерства фінансів України та іншими нормативно-правовими актами

2.2. Форми фінансової звітності, особливості їх складання і подання

Для прийняття економічних рішень користувачам фінансових звітів необхідна інформація про фінансовий стан, результати діяльності та зміни у фінансовому стані підприємства. Зазначені інформаційні потреби обумовили склад фінансової звітності. Фінансова звітність в Україні складається з:

- балансу (звіту про фінансовий стан) (Форма №1);
- звіту про фінансові результати (звіту про сукупний дохід) (Форма №2);
- звіту про рух грошових коштів (Форма №3);
- звіту про власний капітал (Форма №4);
- приміток до фінансової звітності (Форма №5);
- інформації за сегментами (Форма №6).

До фінансової звітності включаються показники діяльності філій, представництв, відділень та інших відособлених підрозділів підприємства.

Баланс (звіт про фінансовий стан) – це звіт про фінансовий стан підприємства, який відображає на певну дату його активи, зобов'язання і власний капітал.

Форму балансу підприємства, зміст його статей та порядок складання визначено Національним П(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» від 07.02.2013 р. № 73 [21] та наказом Міністерства фінансів України «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо заповнення форм фінансової звітності» від 28.03.2013 р. № 433 [21].

Баланс (звіт про фінансовий стан) складається за формою № 1 (код за ДКУД 1801001) підприємствами, організаціями та іншими юридичними особами усіх форм власності (крім банків і бюджетних установ та підприємств, які відповідно до законодавства застосовують міжнародні стандарти фінансової звітності).

Спрощені формати балансу, зміст їх статей та порядок складання суб'єктами малого підприємництва визначається П(С)БО 25 «Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва» від 25.02.2000 р. № 39, а саме баланс (ф. № 1-м) та баланс (ф. № 1-мс).

Баланс складається щоквартально і за рік станом на 31 березня, 30 червня, 30 вересня та 31 грудня.

Метою складання балансу є надання користувачам повної, правдивої та неупередженої інформації про фінансовий стан підприємства на звітну дату для прийняття управлінських рішень [21]. Тобто, для оцінки фінансового стану підприємства необхідна інформація, яку можна отримати з балансу.

Інформація про ресурси підприємства, які ним контролюються і принесуть економічну вигоду у майбутньому, є надзвичайно корисною, адже вона характеризує можливості створення грошових потоків у майбутньому.

Дані про власний капітал необхідні для визначення потреб у фінансових ресурсах в майбутньому та для передбачення розподілу прибутку.

Інформація про зобов'язання підприємства допомагає користувачам оцінити здатність його щодо виконання своїх обов'язків перед кредиторами.

За даними балансу оцінюється автономність підприємства, його ліквідність, плато- і кредитоспроможність тощо.

Звітність на підприємствах, в організаціях, установах використовується для контролю за виконання проектних завдань, планів, аналізу, формуванням прогнозів, складанням бізнес-планів.

Вищим органам управління звітність необхідна для контролю за діяльністю підприємств, виявлення і узагальнення передового досвіду чи недоліків в роботі, проведення аналізу їх господарської діяльності, для складання зведеної чи консолідованої звітності.

Баланс та інші форми фінансової звітності використовують кредитні та банківські установи, страхові компанії при розгляді питань про видачу кредитів та страхування майна [5].

Таким чином, баланс є головним джерелом інформації для оцінки фінансового стану підприємства і на цій підставі прийняття ефективних управлінських рішень.

Звіт про фінансові результати (звіт про сукупний дохід) є складовою частиною квартальної і річної фінансової звітності підприємств.

Звіт про фінансові результати (звіт про сукупний дохід) – звіт про доходи, витрати, фінансові результати та сукупний дохід [13]. Тобто, у звіті про фінансові результати (звіті про сукупний дохід) розкривається інформація про доходи, витрати, прибутки і збитки, інший сукупний дохід та сукупний дохід підприємства за звітний період.

Метою складання звіту про фінансові результати (звіту про сукупний дохід) є надання користувачам повної, правдивої і неупередженої інформації про доходи, витрати, прибутки і збитки та сукупний дохід підприємства за звітний період для прийняття управлінських рішень [21].

Форму звіту про фінансові результати (звіту про сукупний дохід), зміст його статей та порядок складання визначено Національним П(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [13] та наказом Міністерства фінансів України «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо заповнення форм фінансової звітності» [21].

Звіт про фінансові результати (звіт про сукупний дохід) складається за формою № 2 (код за ДКУД 1801003) підприємствами, організаціями та іншими юридичними особами усіх форм власності (крім банків і бюджетних установ та підприємств, які відповідно до законодавства застосовують міжнародні стандарти фінансової звітності).

Спрощені формати звіту про фінансові результати, зміст їх статей та порядок складання суб'єктами малого підприємництва визначається П(С)БО 25 «Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва» від 25.02.2000 р. № 39, а саме звіт про фінансові результати (ф. № 2-м) та звіт про фінансові результати (ф. № 2-мс).

Формування фінансових результатів у звіті про фінансові результати (звіті про сукупний дохід) підпорядковане видам діяльності підприємства. Діяльність підприємства поділяється на звичайну, яка включає операційну (основну та іншу), фінансову та інвестиційну. Крім цього, до звіту про фінансові результати (звіту про сукупний дохід) включаються результати від припиненої діяльності, тобто відображаються відповідно прибуток або збиток від припиненої діяльності після оподаткування та/або прибуток або збиток від переоцінки необоротних активів та груп вибуття, що утворюють припинену діяльність і оцінюються за чистою вартістю реалізації.

Звітним періодом для складання звіту про фінансові результати (звіту про сукупний дохід) є квартал і календарний рік з 1 січня по 31 грудня включно. Цей звіт складається наростаючим підсумком з початку року за оборотами номінальних рахунків.

Інформація в звіті про фінансові результати (звіті про сукупний дохід) наводиться на дві дати, що надзвичайно важливо для проведення аналізу:

за звітний період;

за попередній аналогічний період.

При складанні Звіту про фінансові результати (звіту про сукупний дохід) необхідно дотримуватися принципу нарахування та відповідності доходів і витрат, за яким для визначення фінансового результату звітного періоду слід зіставити доходи звітного періоду з витратами, які були здійснені для отримання цих доходів.

Надзвичайно суттєвим є те, що доходи і витрати визнаються в обліку і звітності у момент їх виникнення, незалежно від часу надходження чи сплати грошей та відображаються в бухгалтерському обліку тих періодів, до яких вони відносяться.

Звіт про рух грошових коштів - це звіт, який відображає надходження і вибуття грошових коштів протягом звітного періоду в результаті операційної, інвестиційної та фінансової діяльності. Цей звіт входить до складу річної фінансової звітності підприємств. Він складається за звітний період

наростаючим підсумком з початку року в тис. грн. Для порівняння інформації у звіті наводяться дані за аналогічний попередній період.

Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» визначає зміст, структуру і формат цього звіту, який складають усі підприємства, крім СМП. Звіт може складатися за формою № 3 «Звіт про рух грошових коштів (за прямим методом)» (код ДКУД 1801004) та за формою № 3-н «Звіт про рух грошових коштів (за непрямим методом)» (код ДКУД 1801006).

У Звіті про рух грошових коштів відображається рух коштів від трьох видів діяльності, а саме: операційної, інвестиційної та фінансової [21].

Операційна діяльність – це основна діяльність підприємства, а також інші види діяльності, які не є інвестиційною чи фінансовою діяльністю. У результаті основної діяльності грошові кошти надходять від реалізації продукції, товарів, робіт, послуг, від надання активів в оренду, а вибувають - при розрахунках з постачальниками, бюджетом, працівниками тощо.

Інвестиційна діяльність – це придбання та реалізація тих необоротних активів, а також тих фінансових інвестицій, які не є складовою частиною еквівалентів грошових коштів. У результаті інвестиційної діяльності грошові кошти надходять від продажу фінансових інвестицій та необоротних активів, у вигляді дивідендів, відсотків, від деривативів, погашення наданих позик іншим підприємствам та вибувають при придбанні фінансових інвестицій, основних засобів і нематеріальних активів, виплаті за деривативами, наданні позик іншим підприємствам тощо.

Фінансова діяльність – це діяльність, яка призводить до змін розміру і складу власного та позикового капіталу підприємства. Надходження грошових коштів у результаті фінансової діяльності відбувається за рахунок випуску акцій власної емісії, отримання позик, а вибуття - при погашенні позик, виплаті дивідендів, викупу акцій власної емісії.

Метою складання звіту про рух грошових котів є надання користувачам повної, правдивої та неупередженої інформації про зміни, що відбулися у грошових коштах підприємства та їх еквівалентах за звітний період.

При складанні звіту про рух грошових коштів підприємства можуть обрати спосіб складання за прямим або непрямим методом із застосуванням відповідної форми звіту.

Таким чином, звіт про рух грошових коштів надає інформацію внутрішнім і зовнішнім користувачам про надходження і вибуття грошових коштів за видами діяльності: операційної, фінансової та інвестиційної, а також в цілому по підприємству.

Звіт про власний капітал - це звіт, який відображає зміни у складі власного капіталу підприємства протягом звітного періоду [13].

Власний капітал – це один з найважливіших і найістотніших показників для підприємства.

Зміст, структуру, форму і методикку складання звіту про власний капітал визначено Національним П(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» та наказом Міністерства фінансів України «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо заповнення форм фінансової звітності».

Цей звіт є складовим елементом річної фінансової звітності підприємств. Він складається за формою № 4 (код ДКУД 1801005) за звітний період (календарний рік) за даними з початку року до кінця звітного періоду усіма підприємствами, крім СМП.

Власний капітал утворюється за рахунок двох джерел:

- внесення власниками (засновниками) грошей чи інших активів;
- накопичення суми прибутку, що залишається на підприємстві.

Метою складання звіту про власний капітал є надання користувачам повної, правдивої та неупередженої інформації про зміни у складі власного капіталу підприємства протягом звітного періоду [21].

Примітки до фінансової звітності - це сукупність показників і пояснень, які забезпечують деталізацію і обґрунтованість статей фінансової звітності, а

також інша інформація, розкриття якої передбачено відповідними національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку або міжнародними стандартами фінансової звітності.

Якщо метою складання і подання фінансової звітності є надання повної, правдивої та неупередженої інформації про фінансовий стан, результати діяльності та рух грошових коштів підприємства, то метою складання приміток до річної звітності є забезпечення деталізації і обґрунтованості статей фінансових звітів.

Обсяг інформації в примітках до фінансової звітності залежить від видів діяльності підприємства, багатьох інших чинників та вимог конкретних П(С)БО.

Примітки до річної звітності включають три групи інформації:

- облікову політику підприємства;
- інформацію, яка не наведена безпосередньо у фінансових звітах, але є обов'язковою за відповідними положеннями (стандартами);
- інформацію, що містить додатковий аналіз статей звітності для забезпечення її зрозумілості та достовірності.

Крім того, п.4 наказу Міністерства фінансів України № 302 від 29.11.2000р «Про примітки до річної фінансової звітності» передбачено наводити іншу інформацію, яка керівництвом підприємства визнана суттєвою і дає більш об'єктивну картину про фінансове становище і результати діяльності підприємства [22].

Перша група інформації, яка подається в примітках до фінансової звітності - це розкриття облікової політики підприємства. Положення наказу про облікову політику повинні виконуватися підприємством постійно, з року в рік, але це не означає, що зміни облікової політики неможливі. Якщо протягом звітного року змінювалися положення облікової політики, такі зміни повинні знайти своє відображення в примітках. Відповідно до п.9 П(С)БО 6 «Виправлення помилок і зміни у фінансових звітах» зміна облікової політики можлива тільки у випадках:

- зміни статутних вимог;
- зміни вимог органу, що затверджує положення (стандарти) бухгалтерського обліку, тобто Міністерства фінансів України;
- якщо зміна облікової політики забезпечить достовірне відображення подій або операцій у фінансовій звітності підприємства.

Інші зміни належать до змін облікових оцінок. Облікова оцінка - це попередня оцінка, яка використовується підприємством з метою розподілу витрат і доходів між відповідними звітними періодами. Якщо неможливо розрізнити зміни облікової політики й облікових оцінок, у звітності зміни відображаються як зміни облікових оцінок.

Друга група інформації, яка подається в примітках до фінансової звітності - це та інформація, яка не міститься у формах річної звітності (форми №1-4), але є обов'язковою за вимогами окремих П(С)БО, яка наводиться у формах № 5 «Примітки до річної фінансової звітності» та № 6 «Інформація за сегментами».

Третя група інформації, яка подається в примітках до фінансової звітності – це забезпечення її зрозумілості і доцільності, що включає аналіз статей звітності для забезпечення їх зрозумілості та достовірності.

Таким чином, примітки до фінансових звітів включають три складових (рис. 2.1).

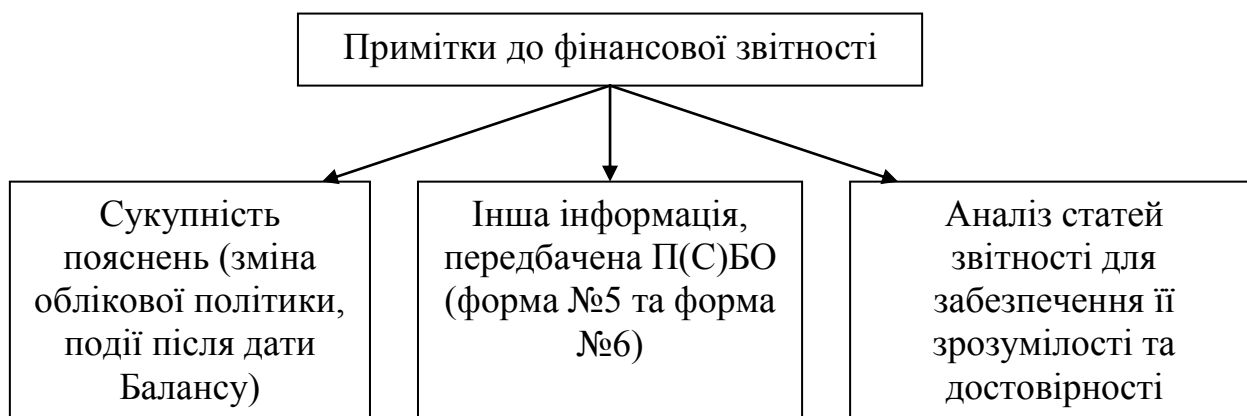

Рис. 2.1. Складові приміток до фінансових звітів

Складання приміток до фінансової звітності в обсязі, який встановлено П(С)БО повинні здійснювати ті підприємства, які відповідно до п. 3 ст. 14 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» зобов'язані оприлюднювати фінансову і консолідовану звітність, а саме:

- публічні акціонерні товариства;
- підприємства - емітенти іпотечних облігацій, іпотечних сертифікатів, облігацій підприємств і сертифікатів фондів операцій з нерухомістю;
- професійні учасники фондового ринку;
- банки;
- страхові компанії;
- інші фінансові установи [1].

Усі інші підприємства складають примітки до фінансової звітності за формою № 5.

Починаючи з річної звітності за 2005 рік запроваджено Додаток до річної фінансової звітності «Інформація за сегментами» за формою № 6. Загальні вимоги щодо розкриття інформації та форми звіту «Інформація за сегментами» регулюються П(С)БО 29 «Фінансова звітність за сегментами», затвердженим наказом Міністерства фінансів України від 19.05.2005 р. № 412 [20].

Форма № 6 «Інформація за сегментами» складається підприємствами, організаціями та іншими юридичними особами незалежно від форм власності (крім малих підприємств, неприбуткових організацій, банків і бюджетних установ та підприємств, які відповідно до законодавства складають фінансову звітність за міжнародними стандартами фінансової звітності) якщо підприємство зобов'язано оприлюднювати річну фінансову звітність або підприємство займає монопольне (домінуюче) становище на ринку продукції (товарів, робіт, послуг), або якщо щодо продукції (товарів, робіт, послуг) підприємства до початку звітного року прийнято рішення про державне регулювання цін, у тому числі підприємства, які здійснюють виробництво, транспортування, постачання теплової енергії та надають послуги з централізованого водопостачання та водовідведення.

Згідно П(С)БО 29 виділяють такі звітні сегменти: господарський та географічний. Формування звітних сегментів здійснюється на основі виділених господарських і географічних сегментів та шляхом об'єднання кількох подібних сегментів одного виду в окремий звітний сегмент. При об'єднанні господарських сегментів аналізуються особливості та призначення продукції (товарів, робіт, послуг), характер виробничого процесу, категорія покупців, способи отримання доходу (способи розповсюдження продукції, товарів, робіт, послуг) тощо. При об'єднанні географічних сегментів враховуються особливості регіональних економічних і геополітичних умов [20].

Підприємства, що мають дочірні підприємства, крім фінансових звітів про власні господарські операції зобов'язані складати та подавати консолідовану фінансову звітність.

Звітним періодом для складання фінансової звітності є календарний рік. Проміжна звітність складається щоквартально наростаючим підсумком з початку звітного року в складі балансу (звіту про фінансовий стан) та звіту про фінансові результати (звіту про сукупний дохід).

Таблиця 2.2

Склад річної і квартальної фінансової звітності (крім суб'єктів малого підприємництва)

Назва форм фінансової звітності	Періоди подання	
	За квартал	За рік
Баланс (звіт про фінансовий стан) (форма № 1)	+	+
Звіт про фінансові результати (звіт про сукупний дохід) (форма № 2)	+	+
Звіт про рух грошових коштів (форма № 3)	-	+
Звіт про власний капітал (форма № 4)	-	+
Примітки до річної фінансової звітності (форма № 5)	-	+
Додаток до приміток до річної фінансової звітності «Інформація за сегментами» (форма 6)	-	+

Міністерства, інші центральні органи виконавчої влади, до сфери управління яких належать підприємства, засновані на державній власності, та

органи, які здійснюють управління майном підприємств, заснованих на комунальній власності, крім власних звітів складають та подають зведену фінансову звітність щодо всіх підприємств, що належать до сфери їх управління. Зазначені органи також окремо складають зведену фінансову звітність щодо господарських товариств, акції (частки, паї) яких перебувають відповідно у державній та комунальній власності.

Об'єднання підприємств крім власної звітності складають і подають зведену фінансову звітність щодо всіх підприємств, які входять до їх складу, якщо це передбачено установчими документами об'єднань підприємств відповідно до законодавства.

РОЗДІЛ 3. ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ В СУЧАСНИХ УМОВАХ ГОСПОДАРЮВАННЯ

3.1. Необхідність і особливості переходу на Міжнародні стандарти фінансової звітності

Глобалізація світових економічних ринків, широкомасштабний розвиток підприємництва, банківських та інших фінансових установ, динамічна зміна податкового законодавства України поставили на сьогодні особливо актуальним питання про входження нашої країни до європейського та світового економічного простору.

Як відомо, Україна прагне стати членом Європейського Союзу. У зв'язку з цим ще у 2004 році було прийнято Закон України «Про загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу», який також вказує на пріоритетні сфери, в яких здійснюється адаптація законодавства України, зокрема до них віднесений бухгалтерський облік компаній. Цим Законом було визначено обов'язковість безпосереднього застосування підприємствами Міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ) [2].

З 2012 року публічні акціонерні товариства, банки і страховики України, а також підприємства ряду галузей, перелік яких затверджується Кабінетом міністрів України, почали застосовувати МСФЗ.

МСФЗ почали розроблятися з 1973 р. Комітетом з міжнародних стандартів (згодом перетвореному в Раду з міжнародних стандартів фінансової звітності).

МСФЗ включають в себе:

- Міжнародні стандарти фінансової звітності (IFRS);
- Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку (IAS);

- Інтерпретації, розроблені Комітетом з інтерпретації міжнародних стандартів фінансової звітності (IFRIC) або колишнім Постійним Комітетом з інтерпретації (SIC) [27, с.48].

Мета введення цих стандартів – забезпечити порівнянність і зрозумілість для міжнародних інвесторів звітів суб'єктів господарської діяльності різних країн світу. Стандарти мають певну гнучкість, що дозволяє враховувати особливості національних економік – вони містять не чітко прописані форми і правила, а лише загальні принципи і підходи до відображення операцій і розкриття інформації. При цьому стандарти постійно допрацьовуються і доповнюються, виходячи зі зміни ситуації на світових ринках.

Сьогодні МСФЗ обов'язкові для всіх суб'єктів господарської діяльності – в 91 країні світу, для частини суб'єктів – в 6 країнах, дозволені до застосування поряд з національними стандартами – у 25 країнах. При цьому, в більшості країн звітність відповідно до МСФЗ зобов'язані готувати публічні компанії, цінні папери яких обертаються на відкритих торгах [6].

На Міжнародному конгресі національних регуляторних органів у сфері бухгалтерського обліку, організованому Правлінням Комітету з МСФЗ у вересні 2007 року у Лондоні, учасниками було підтримано і схвалено три підходи до шляхів переходу на МСФЗ, а саме:

- конвергенція національних стандартів до МСФЗ;
- розробка національних стандартів на основі МСФЗ;
- прийняття МСФЗ як національних стандартів [11].

Україна обрала шлях щодо розробки національних стандартів на основі МСФЗ.

З метою встановлення відповідності П(С)БО міжнародним стандартам, проведемо порівняльний аналіз національних і міжнародних положень.

У міжнародних стандартах лише один стандарт визначає методологічні засади формування та подання інформації в усіх компонентах фінансової звітності, а в Національних стандартах передбачено аж чотири. Також у П(С)БО, на відміну від МСБО, відсутні рекомендації щодо подання

фінансового огляду, який містить опис і пояснення основних рис результатів діяльності підприємства та його фінансового становища, а також виклад основних невизначеностей. На відміну від МСБО, у пунктах П(С)БО чітко визначено якісні характеристики та принципи підготовки фінансової звітності. Це означає, що вони відсутні у МСБО, проте непослідовність викладення ускладнює їх розуміння та сприйняття. У Міжнародних стандартах детально визначено перелік користувачів фінансової звітності та їх інформаційні потреби, тоді як Національні стандарти дають визначення користувачів без класифікації за певними групами.

Істотною причиною запровадження МСФЗ в Україні є вади, притаманні положенням (стандартам) бухгалтерського обліку (П(С)БО). Концептуальна суперечність П(С)БО полягає у їхньому спрямуванні на регламентацію бухгалтерського обліку, а не на регламентацію складання і подання фінансової звітності [11].

Через активізацію євроінтеграційних процесів в Україні, розвиток міжнародного співробітництва, залученням іноземних інвестицій в економіку України, виходом вітчизняних підприємств на міжнародні ринки капіталу, необхідне подальше реформування системи бухгалтерського обліку та запровадження методології поширення інформації з економічних питань, згідно з міжнародними стандартами, для забезпечення відкритості, прозорості та зіставлення показників фінансової звітності суб'єктів господарювання.

Сьогодні МСФЗ виступають ефективним інструментом підвищення прозорості та зрозумілості інформації, яка розкриває діяльність суб'єктів господарювання, створює достовірну базу для доходів і витрат, оцінює активи і зобов'язання, надає можливість об'єктивно розкривати і віддзеркалювати наявні фінансові ризики у суб'єктів звітування, а також порівнювати результати їхньої діяльності з метою забезпечення адекватного оцінювання їхнього потенціалу та прийняття відповідних управлінських рішень [11].

Прийняття і використання МСБО є нагальною потребою державотворення України. Але існує низка проблем, насамперед зміна системи

статистичної звітності, оскільки підприємства, які відповідно до законодавства зобов'язані оприлюднювати річну фінансову звітність у формі звітних даних згідно МСФЗ, а уніфіковану звітність – складати згідно з П(С)БО і подавати до органів статистики.

Упровадження вимагає підготовки фахівців, які володіють методологією трансформації української фінансової звітності в міжнародну.

Ефективне впровадження МСФЗ в Україні має супроводжуватися створенням методичних рекомендацій відносно застосування міжнародних стандартів бухгалтерського обліку та фінансової звітності, міжнародною співпрацею в рамках спеціалізованих професійних організацій.

Крім цього, слід враховувати те, що МСФЗ орієнтовані тільки на комерційні підприємства, створені та функціонуючі для отримання прибутку. Таким чином, МСФЗ жодним чином не регулюють складання звітності некомерційними організаціями, а саме: громадськими, бюджетними, благодійними та іншими.

Потрібно зазначити, що чинні міжнародні стандарти не призначені для застосування підприємствами малого та середнього бізнесу, що значно звужує сферу їх розповсюдження.

Процес застосування міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ) має бути поступовим та цілеспрямованим, недоліки вітчизняної системи бухгалтерського обліку мають усуватись відповідно до вимог ринкової економіки.

Запровадження МСФЗ дає змогу досягти таких ефектів, як:

- формування звітності для зовнішніх інвесторів і зарубіжних партнерів у стислі терміни з високою точністю і з мінімальними витратами;
- звітність компанії легко перевіряють і підтверджують провідні світові аудитори;
- звітність за міжнародними стандартами дає змогу об'єктивно оцінювати стан і ухвалювати обґрунтовані управлінські рішення;

- компанія отримує міжнародну репутацію інноватора і серйозного партнера міжнародного рівня;
- мінімізація зростання витрат на введення МСФЗ [6].

Отже, переваги складання фінансової звітності за міжнародними стандартами є і вони незаперечні для більшості користувачів фінансової звітності.

МСФЗ можна розцінювати як інструмент глобалізації економіки і світових господарських зв'язків. Принципи, закладені в порядок формування звітності згідно з МСФЗ, роблять її адекватнішою і здатною відобразити істинний майновий стан підприємства. Тому цінність МСФЗ важлива не тільки для іноземних, але й для національних інвесторів також.

Запровадження МСФЗ дасть змогу залучити іноземних інвесторів і розширити експортні можливості України, що, своєю чергою, приведе до зниження безробіття, забезпечити вихід із кризи та майбутнє процвітання економіки і вступу України до Європейсько Союзу.

Для реального запровадження МСФЗ необхідно:

- внести відповідні зміни до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»;
- забезпечити фінансову підтримку процесу переходу на МСФЗ;
- організувати підготовку спеціалістів з МСФЗ у системі вищої освіти; створити реальний механізм контролю за дотриманням МСФЗ.

3.2.Шляхи вирішення проблем трансформації фінансової звітності на сучасному етапі

Перше, що нині турбує кожного бухгалтера в період переходу на МСФЗ – це «Як технічно правильно отримати власну звітність за МСФЗ?».

Звітність, складену відповідно до МСФЗ, можна отримати двома методами: або вести відразу облік за МСФЗ (конверсія), або в кінці періоду трансформувати готову фінансову звітність(рис. 3.1).

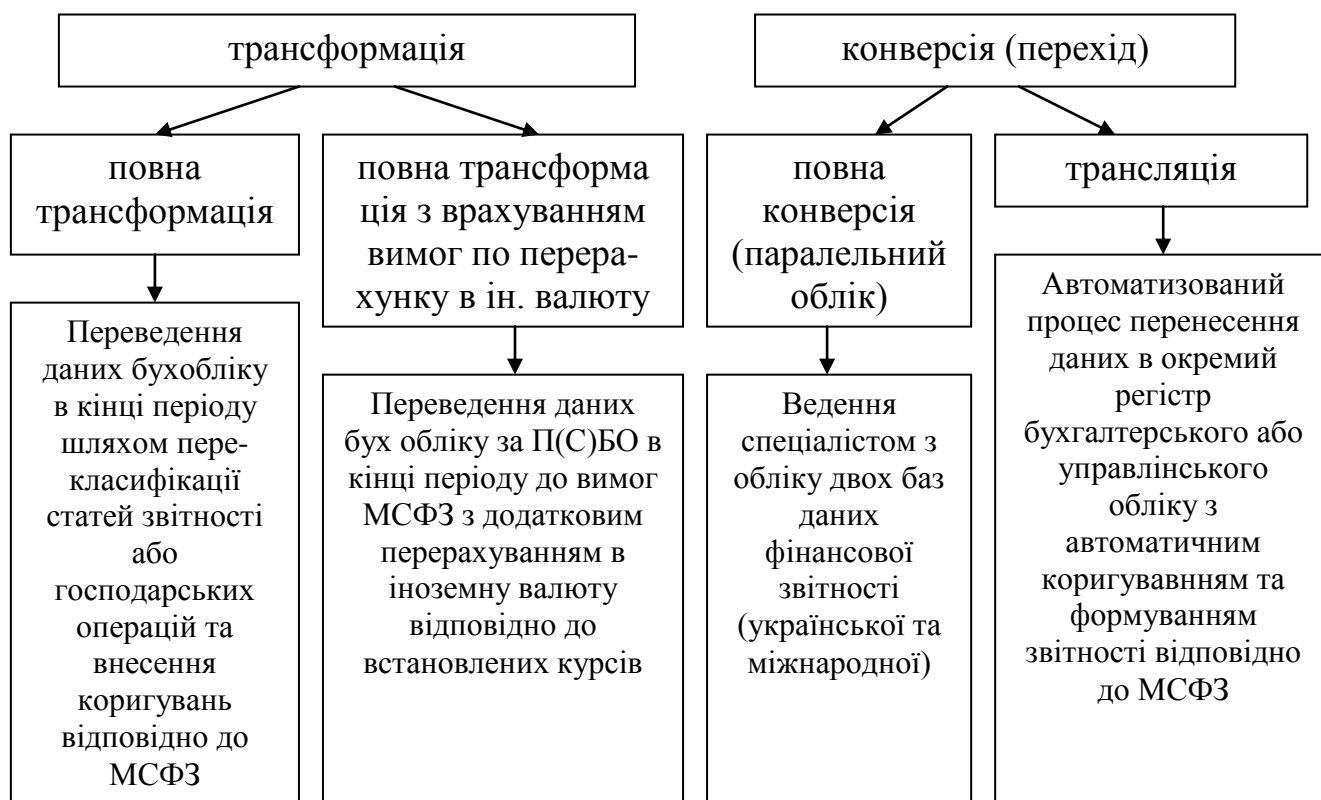

Рис. 3.1. Методи складання звітності при переході на МСФЗ

Метод трансформації охоплює виключно статті фінансової звітності, а паралельне ведення бухгалтерського обліку забезпечує процес формування фінансової звітності за МСФЗ на основі відповідних бухгалтерських записів, зроблених упродовж усього звітного періоду.

У зв'язку із цим, паралельний облік – самий точний, але самий затратний метод, оскільки вимагає складання паралельного плану рахунків у форматі, відповідному МСФЗ, перенесення залишків з національного Плану рахунків на рахунки нового плану з одночасними коригуваннями та подальшим щоденним паралельним веденням обліку. Кожен первинний документ реєструється і проводиться паралельно у двох фінансових системах [27, с.49]. Таким чином, кожна господарська операція має бути відображена двічі: в системі обліку за правилами національних стандартів та в обліку за правилами МСФЗ.

На сьогоднішній день невелика кількість підприємств можуть дозволити паралельний облік по двом системам стандартів. Як приклад, це може бути материнська компанія, яка зацікавлена в постійному контролі за результатами діяльності звітуючої їй компанії, тобто керівництву компанії потрібно регулярно звертатися до звітності у форматі МСФЗ в оперативному режимі і отримувати максимально достовірні відомості. Але, як показує практика, це виняткові випадки. Тому, більшість віддають перевагу методу трансформації (особливо альтернативному варіанту) по причинам, наведеним нижче у порівнянні методів отримання звітності за МСФЗ (табл. 3.1.).

Таблиця 3.1

Порівняння методів отримання звітності за МСФЗ

Ознака	Паралельний облік	Трансформація звітності
Достовірність звітності	(+) потенційно високий ступінь надійності інформації	(-) потенційно високий інформаційний ризик, неминуча присутність суб'єктивних оцінок
Фінансова затратність	(-) вимагає від компанії суттєвих витрат	(+) не вимагає від компанії суттєвих витрат
Період складання звітності	(-) тривалий, оскільки має на увазі «відладження» системи паралельного обліку	(+) не тривалий
Оперативність складання звітності	(+) практично одночасно із складанням національної звітності	(-) тільки після складання національної звітності

Слід зазначити, що до суттєвих додаткових витрат включаються витрати на навчання персоналу, програмне забезпечення, реорганізацію системи управління тощо. До того ж, при паралельному обліку велика вірогідність отримання позитивного аудиторського висновку, що стосується дотримання якісної характеристики достовірності звітності IFRS.

Слід зазначити також, що за відсутності паралельного обліку неможливо точно визначити курс для формування історичної вартості товарно-матеріальних цінностей [27, с.49]. Це складе труднощі для бухгалтера, якщо звітність складається в іноземній валюті.

Окрім перелічених в табл. 3.1. переваг та недоліків двох методів, трансформації звітності в порівнянні з паралельним обліком, одержана в результаті трансформації звітність має високий інформаційний ризик, оскільки при її здійсненні неминучими є суб'єктивні оцінки [26]. Таким чином, одним з ключових чинників підвищення якості послуг з трансформації звітності є вибір фахівця або звернення до консалтингових або аудиторських фірм в області МСФЗ, професійне судження яких дозволить уникнути недостовірності звітності. В цілому професійне судження виступає ключовим принципом під час переходу підприємства на міжнародні стандарти складання фінансової звітності.

Як правило, вибір методу переходу на МСФЗ залежить від конкретних обставин. У випадку, якщо трансформація звітності в МСФЗ стає на підприємстві частиною облікової системи, то має сенс використовувати трансформацію на рівні оборотно-сальдових коригувань і обрати відповідним чином бухгалтерську програму [25]. Якщо трансформуються відносно невеликі підприємства, а трансформація носить «разовий» характер, або послуги з трансформації здійснює запрошений фахівець, аудиторська фірма, то має сенс альтернативна трансформація.

Щодо альтернативного методу трансформації фінансової звітності – трансформації на рівні фінансової звітності, складеної за національними стандартами, то необхідність проведення усіх коригувань на рівні проводок головної книги (оборотно-сальдової відомості) зникає, спрощується процедура автоматизації процесу перенесення даних, оскільки немає необхідності прив'язувати до конкретного Плану рахунків та конкретного програмного забезпечення.

Звичайно, кожна компанія обирає найоптимальніший спосіб, з урахуванням специфіки діяльності, обсягу операцій та потреб користувачів звітності.

Друге проблемне питання, яке може турбувати практикуючого бухгалтера «Як виглядає фінансова звітність за МСФЗ?». Адже, на відміну від національної

звітності, форма якої затверджена Мінфіном України, МСФЗ не містить готових форм звітності. Мається на увазі, що підприємство повинне розробити таку звітність самостійно, дотримуючись вимог МСФЗ. Вихід з цієї ситуації має два шляхи: шукати приклади звітності інших підприємств в Інтернеті або взяти готові форми таблиць MS Excel. Перший варіант не гарантує якісного результату (всі фірми складають звітність з урахуванням власних галузевих особливостей), незручний у подальшому використанні. Другий варіант з використанням MS Excel є надійнішим та зручним у часі. Особливо, якщо це не просто приклад звітності, а розроблена фахівцями форма, що відповідає всім вимогам Комітету з МСФЗ та побудована на основі таксономії МСФЗ (IFRS Тахопому) – формату електронного розкриття інформації відповідно до міжнародних стандартів. Таксономію, як і самі стандарти, розробляє Комітет з МСФЗ. Окрім цього, стрімкий розвиток сучасних комп'ютерних технологій та наявність висококваліфікованих програмістів в області бухгалтерського обліку дає підстави стверджувати, що в найближчий час даний напрямок не залишиться без удосконалень, а практикуючі бухгалтери матимуть можливість швидко впроваджувати власні теоретичні знання в сфері МСФЗ у практичну діяльність [27, с.50].

Прикладом можуть послугувати уже існуючі таблиці MS Excel з готовими формами міжнародної звітності одночасно на двох мовах, забезпечені формулами для зручності їх заповнення. Причому перенесення первинних даних з українських форм звітності у форми МСФЗ відбувається автоматично. Розробники таблиць полегшили процес введення коригувань, представивши його у вигляді добре знайомих бухгалтеру проводок подвійного запису. Користувач оперує рядками двох ключових форм звітності як планом рахунків, в результаті чого коригування автоматично відбиваються у відповідних рядках звітності.

Третім, найбільш вживаним серед фінансових директорів та керівників, проблемним питанням являється «Як визначити, чи є наша фінансова звітність визнаною відповідно до МСФЗ?».

Умови визнання звітності, що складається за МСФЗ вперше [12]

Перше застосування МСФЗ визнане	Перше застосування МСФЗ не визнане
1) якщо в попередньому році не надавали фінансові звіти, складені згідно з МСФЗ зовнішнім користувачам (інвестори, кредитори тощо);	1) якщо в попередньому році оприлюднені фінансові звіти були складені згідно з МСФЗ, але аудитором видано негативний висновок щодо відповідності цих звітів МСФЗ;
2) якщо в попередньому році подавалися фінансові звіти з чітким твердженням про відповідність МСФЗ (на початку розділу у Примітках).	2) якщо фінансові звіти відповідають не всім вимогам МСФЗ. Джерело: МСФЗ 1 «Перше застосування МСФЗ»

Для уточнення табл. 3.2, слід зазначити, що оприлюднення фінансових звітів та умова їх визнання як таких, що відповідають МСФЗ, залежить від дати переходу підприємством на МСФЗ. Датою переходу на МСФЗ є початок першого періоду, за який суб'єкт господарювання подає повну порівняльну інформацію згідно з МСФЗ у своїй першій фінансовій звітності за МСФЗ [12].

Практикуючим бухгалтерам необхідно пам'ятати головне, що перехід від національних до міжнародних стандартів зобов'язує проводити коригування, передбачені МСФЗ 1, та контролювати їх виконання, якщо це виконує автоматично програмне забезпечення. Зокрема, основними з них є [12]:

1) визнати всі активи та зобов'язання відповідно до вимог МСФЗ. Водночас, слід визнати ті активи та зобов'язання, які відповідають вимогам МСФЗ, але не були визнані згідно з попередніми стандартами;

2) виключити (припинити визнання) всіх активів та зобов'язань, які не відповідають критерію визнання згідно МСФЗ. Припинення визнання старих активів і зобов'язань означає списання з балансу тих активів і зобов'язань, які на дату першого застосування МСФЗ не відповідають критеріям визнання за міжнародними стандартами;

3) перекласифікація статей активів, зобов'язань та капіталу в балансі відповідно до правил МСФЗ – перенесення суми з однієї статті до іншої. Такі проведення або збільшують один рахунок Балансу і зменшують інший рахунок

Балансу, або збільшують один рахунок Звіту про прибутки та збитки та зменшують інший рахунок Звіту про прибутки та збитки. Вони не впливають на доходи чи витрати за звітний період в цілому;

4) провести оцінку всіх активів та зобов'язань відповідно до МСФЗ. Всі визнані активи та зобов'язання повинні оцінюватися відповідно до МСФЗ (тобто за собівартістю, справедливою або дисконтованою вартістю).

Отже, нові оцінки повинні узгоджуватися з оцінками попередніх стандартів, після коригувань в обліковій політиці, окрім випадків, коли є очевидні дані про помилковість раніше зроблених оцінок. Оскільки усі коригування у зв'язку зі змінами облікової політики при переході на МСФЗ, пов'язані з подіями та операціями, які відбулися до цієї дати, їх результат списується безпосередньо на нерозподілений прибуток (або на іншу категорію власного капіталу) станом на дату переходу. Для оцінки усіх визнаних активів і зобов'язань слід застосовувати правила оцінки, передбачені МСФЗ, які діють на дату балансу.

ВИСНОВКИ І ПРОПОЗИЦІЇ

Фінансова звітність - це бухгалтерська звітність, що містить інформацію про фінансовий стан, результати діяльності та рух грошових коштів підприємства за звітний період.

Метою складання фінансової звітності є надання користувачам для прийняття рішень повної, правдивої та неупередженої інформації про фінансовий стан, результати діяльності та рух грошових коштів підприємства.

Сучасні умови господарювання накладають свій відбиток на порядок формування фінансової звітності суб'єктів господарювання. Різні користувачі виставляють до показників фінансової звітності різні вимоги, що відповідають лише їхнім потребам. Першоосновою всіх вимог до показників фінансової звітності є її достовірність, а отже, правильність відображення в ній даних фінансового обліку.

Нормативно-правове регулювання фінансової звітності підприємств в Україні здійснюється Законами України, Указами Президента, постановами Кабінету Міністрів України, наказами Міністерства фінансів України та іншими нормативно-правовими актами.

Правові основи з питань складання фінансової звітності регламентуються Законом України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні». В Україні введено в дію два національних П(С)БО, тридцять два П(С)БО, ПБО «Податкові різниці» та наказ Міністерства фінансів України «Про Примітки до річної фінансової звітності», який прирівнюється до положень.

Фінансова звітність в Україні складається з: балансу (звіту про фінансовий стан) (Форма №1), звіту про фінансові результати (звіту про сукупний дохід) (Форма №2), звіту про рух грошових коштів (Форма №3), звіту про власний капітал (Форма №4), приміток до фінансової звітності (Форма №5), інформації за сегментами (Форма №6).

До фінансової звітності включаються показники діяльності філій, представництв, відділень та інших відособлених підрозділів підприємства.

Глобалізація світових економічних ринків, широкомасштабний розвиток підприємництва, банківських та інших фінансових установ, динамічна зміна податкового законодавства України поставили на сьогодні особливо актуальним питання про входження нашої країни до європейського та світового економічного простору. Законом України «Про загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу» передбачено застосування підприємствами Міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ). З 2012 року публічні акціонерні товариства, банки і страховики України, а також підприємства ряду галузей, перелік яких затверджується Кабінетом міністрів України, почали застосовувати МСФЗ.

Запровадження МСФЗ дає змогу досягти таких ефектів, як:

- формування звітності для зовнішніх інвесторів і зарубіжних партнерів у стислі терміни з високою точністю і з мінімальними витратами;
- звітність компанії легко перевіряють і підтверджують провідні світові аудитори;
- звітність за міжнародними стандартами дає змогу об'єктивно оцінювати стан і ухвалювати обґрунтовані управлінські рішення;
- компанія отримує міжнародну репутацію інноватора і серйозного партнера міжнародного рівня.

МСФЗ можна розцінювати як інструмент глобалізації економіки і світових господарських зв'язків. Запровадження МСФЗ дасть змогу залучити іноземних інвесторів і розширити експортні можливості України, що, своєю чергою, приведе до зниження безробіття, забезпечити вихід із кризи та майбутнє процвітання економіки і вступу України до Європейсько Союзу.

Для реального запровадження МСФЗ необхідно:

- внести відповідні зміни до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»;
- забезпечити фінансову підтримку процесу переходу на МСФЗ;
- організувати підготовку спеціалістів з МСФЗ у системі вищої освіти; створити реальний механізм контролю за дотриманням МСФЗ.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 р. № 996-XIV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.zakon4.rada.gov.ua>
2. Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу. Закон України від 18 березня 2004 року № 1629-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1629-15>
3. Господарський кодекс України. Закон України від 16.01.2003 р. №436-IV [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
4. Податковий кодекс України. Закон України від 02.12.2010 р. №2755-УІ [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
5. Бондар М.І. Звітність підприємства: Підручник/ М.І.Бондар, Ю.А.Верига, М.М. Орищенко, Н.В.Прохар, Н.І.Лежненко [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://pidruchniki.com/2015060964802/buhgalterskiy_oblik_ta_audit/zvitnist_pidpriyemstva
6. Впровадження Міжнародних стандартів фінансової звітності: краща світова практика, українські реалії та досвід країн СНД [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://nabu.ua/upload/file/msfo.pdf>
7. Інструкція про застосування плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій. Наказ Мінфіну України від 30.11.1999. № 291 [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99>
8. Колісник В.Ю. Проблеми і перспективи складання фінансової звітності відповідно до міжнародних стандартів обліку та звітності / В.Ю. Колісник [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.repository.hneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/2766/1.pdf>

9. Корінь А.М. Шляхи удосконалення методики складання фінансової звітності/ А.М.Корінь [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.global-national.in.ua/archive/4-2015/208.pdf>
- 10.Корягін М.В., Куцик П.О. Проблеми та перспективи розвитку бухгалтерської звітності: Монографія/ М.В.Корягін, П.О.Куцик. – К: Інтерсервіс, 2016. – 276 с.
- 11.Ломакіна А.Є. Особливості переходу України на Міжнародні стандарти фінансової звітності/ А.Є.Ломакіна [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.economy-confer.com.ua/full_article/880/
- 12.Міжнародний стандарт фінансової звітності 1 (МСФЗ 1) «Перше застосування міжнародних стандартів фінансової звітності» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/929_004
- 13.Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності». Затверджено Наказом Міністерства фінансів України №73 від 07.02.2013 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>
- 14.Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 2 «Консолідована фінансова звітність». Затверджено Наказом Міністерства фінансів України №628 від 27.06.2013 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1223-13>
- 15.Нечипорук Ю.О. Фінансова звітність: методика формування, аналізу і аудиту показників/ [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://dspace.tneu.edu.ua/bitstream/316497/1392/1/ОПЗм_Нечипорук_Фінансова_звтність_методика_формування_аналізу_і_аудиту_показників.pdf
- 16.Перелік видів діяльності, щодо яких складається зведена фінансова звітність. Наказ Мінфіну України від 24.02.2000 р. № 37 [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0162-00>
- 17.План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій. Наказ Мінфіну

- України від 30.11.1999 р. № 291 [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0892-99>
18. План рахунків бухгалтерського обліку активів, зобов'язань і господарських операцій суб'єктів малого підприємництва. Наказ Мінфіну України від 19.04.2001. № 186 [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/REG5580.html
19. Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку. Наказ Мінфіну України від 24.05.1995 р. № 88 [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0168-95>
20. П(С)БО Положення (стандарти) бухгалтерського обліку [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://kodeksy.com.ua/buh/psbo.htm>
21. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо заповнення форм фінансової звітності. Наказ Міністерства фінансів України від 28.03.2013 р. № 433 [Електронний ресурс]. Режим доступу: search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/MF13020.html
22. Про примітки до річної фінансової звітності. Наказ Міністерства фінансів України № 302 від 29.11.2000 [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0904-00>
23. Резникова В. В. Перспективи гармонізації бухгалтерського обліку та фінансової звітності в Україні/ В. В. Резникова, О. С. Орлова [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://applaw.knu.ua/index.php/holovna/item/435-perspektyvy-harmonizatsiyi-bukhhalterskoho-obliku-ta-finansovoyi-zvitnosti-v-ukrayini-rieznikova-v-v-orlova-o-s>
24. Садовська І. В. Бухгалтерський облік: Навч. посібник/ І. В. Садовська, Т. В. Божидарнік, К. Є Нагірська. – К.: Центр навчальної літератури, 2013. – 688 с.
25. Сидоренко Р.В. Вимоги до фінансової звітності в сучасних умовах господарювання/ Р.В.Сидоренко [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://ecj.oa.edu.ua/articles/2014/n24/27.pdf>

26. Стратегія застосування міжнародних стандартів фінансової звітності в Україні. Схвалена Кабінетом Міністрів України від 24 жовтня 2007 р. № 911-р <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/911-2007-p>
27. Шкуліпа Л.В. Трансформація фінансової звітності на IFRS: сучасні питання /Л.В.Шкуліпа// Молодий вчений. – 2016. - №8(35). – С.48-54